

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2552/2021
21.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојица из ..., чији је заједнички пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 243/21 од 11.02.2021. године, у седници одржаној 21.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 243/21 од 11.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2366/2018 од 19.11.2020. године, ставовима првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени је обавезан да тужиоцима исплати укупно 15.158.182,50 динара, и то сваком тужиоцу по 7.579.091,25 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до исплате. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима солидарно накнади трошкове поступка од 628.640,92 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 243/21 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично одбијена, делимично усвојена и првостепена пресуда потврђена у делу одлуке о тужбеном захтеву, док је одлука о трошковима парничног поступка преиначена, тако што је тужени обавезан да тужиоцима (уместо износа досуђеног првостепеном пресудом) солидарно накнади трошкове поступка од 572.390,92 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка се ревизијом не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, катастарска парцела бр. ..., површине 4159 м², њива 3. класе, уписана у лист непокретности бр. .. к.о. Нови Сад 4 настала је деобом парцеле .., површине 2ха 11а 72м², која је извршена 24.11.2010. године. Отац тужилаца је основну парцелу .. испарцелисао и делове парцела продавао. Према уговорима о продаји делова парцела у цену није била урачуната и накнада за прилазни пут (кат.парц. бр. ..). Решењем Основног суда у Новом Саду од 16.05.2018. године развргнута је сувласничка заједница непокретности уписаних у лист непокретности .. к.о. Нови Сад, између осталих и парцеле .., тако да су на наведеној парцели тужиоци сувласници са по ½ дела. У листу непокретности бр. .. к.о. Нови Сад 4 парцела бр. .. уписана је као грађевинско земљиште у сусвојини тужилаца са по ½ дела. Према Плану генералне регулације простора мешовите намене западно од ... булевара и северно од Булевара ... у Новом Саду („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 15/2012) и Плану детаљне регулације простора намењеног за проширење „Сајлова“ у Новом Саду („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 10/2010), катастарска парцела бр. .. намењена је у целости за јавну површину – улицу Наведена парцела у целости је ушла у састав ул. ... (и у природи представља ул. ...) и у целости се користи као јавна и саобраћајна површина, а користи је неограничен број лица за јавни саобраћај. Предметна парцела делимично је опремљена водном, електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром. Саобраћајна површина је изграђена од туцаника. Кроз предметну парцелу не пролази легална водоводна и канализациона мрежа коју је градило ЈКП „Водовод и канализација“, нити је том предузећу предата на управљање и одржавање. Према налазу и мишљењу вештака тржишна вредност предметне парцеле износи 31 евро по м², вредност целе парцеле износи 128.929 евра, односно 15.221.590,00 динара. Поступак експропријације за предметну парцелу није вођен, није донета одлука о одузимању земљишта нити о одређивању накнаде за одузето земљиште, а тужиоцима није исплаћена накнада за фактички одузето земљиште.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцима исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије између осталог прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два

услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009... 145/2014) који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације простора за породично становање уз ... и ... пут са окружењем у Новом Саду и Плана детаљне регулације ... пута у Новом Саду, прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 88/2013, 105/2014) прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.), а ставом 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају спорно земљиште, означено као кат.парц. ..., уписано у лист непокретности бр. ... к.о. Нови Сад 4, на којима су тужиоци сувласници, планским актом је предвиђено за јавну површину – улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив - ул. У ситуацији када земљиште планским актом јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег корисника и да му за то исплати одговарајућу накнаду.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима) и на тај начин извршена је тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак нижестепених судова да, када је земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужиоци као сувласници тог земљишта не могу трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Наиме, на овакав начин тужиоцима је повређено право на имовину, па зато имају право на накнаду за фактички им одузету имовину у висини новчане накнаде одмерене према тржишној вредности непокретности, сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Како је утврђено да се предметна катастарска парцеле користи као улица, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2.

и 7. Закона о јавној својини јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Због тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права јер тужени ни једном правном или фактичком радњом није депоседирао тужиоце, те да је спорно земљиште одређено за јавну - саобраћајну површину планским актом који је донет после формирања и изградње улице, чиме је уствари прихваћено затечено стање.

Суд је ценио наводе ревизије, па нашао да не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, а при том су у побијаној пресуди дати јасни, правилни и потпуни разлози за донету одлуку.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с. р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић